

NORDENS RESSOURCER

Kultur

NORDENS RESSOURCER Kultur

Demokrati • Kultur • Natur

Islands formandskabsprogram i nordisk samarbejde 2004

Indholdsfortegnelse

Nye holdninger	3
Revision af det nordiske kultursamarbejde	4
Nordisk kunst og kunstnere - kreativ kraft	5
De unges ressource	6
Nordisk kulturarv og det multikulturelle samfund	7
Ny teknologi for alle	8

Nye holdninger

I den nordiske kultur ligger den kreative kraft, der er grundlaget for nordisk samarbejde. Globalisering og tilhørende folkevandringer, dialoger mellem forskellige kulturområder samt stadige ændringer i europæiske stater samarbejde er en udfordring for det nordiske kultursamarbejde. Det er ganske vist forbundet med visse risici, men i lige så høj grad muligheder, der bør udnyttes. Island er af den opfattelse at Norden som helhed råder over en uudnyttet styrke, der ligger i den fælles kulturarv, værdier og menneskelige ressourcer. Meget tyder på, at landene kan gøre sig mere gældende, styrke deres indbyrdes solidaritet og samarbejde og befæste deres status i international sammenhæng.

Hovedtemaet i Islands formandskabsprogram i Nordisk Ministerråd 2004 er Nordens ressourcer: Demokrati – Kultur – Natur. Vedrørende kulturspørgsmål vil der blive lagt vægt på en revision af de nordiske kulturministres handlingsprogram, *Nordisk kultursamarbejde ved årtusindskiftet – en strategi*, som blev vedtaget i 1998.

Nordisk kunst og nordiske kunstnere er en vigtig dynamisk og kreativ politisk kraft i nordisk kultursamarbejde. Det er vigtigt at bidrage dels til innovation

og øgede relationer mellem nordiske kunstnere indbyrdes, dels deres relationer til nordiske kulturinstitutioner.

Frivillige organisationer og andet græsrodssamarbejde har stor betydning i nordisk kultursamarbejde. Det gælder både frivillige organisationer for kunstnere, ungdomsorganisationer og andre organisationer med interesse for nordisk samarbejde. Island vil gøre en indsats for at øge offentlighedens viden om nordisk samarbejde, dets styrke og nytte.

En stigning i antallet af indbyggere fra andre kulturområder udgør en udfordring om tilpasning og samtidig en lejlighed for kulturel nyskabelse. En øget bevidsthed hos offentligheden om den fællesnordiske kulturarv og værdier kunne utvivlsomt bidrage til øget forståelse og tolerance over for indvandrere fra andre lande, som kommer med nye træk ind i vores kulturarvs fælles pulje, beriger den og gør den mere afvekslende.

Norden er blandt de førende i brugen af nye medier både til indhentning af oplysninger og innovation og formidling i kunst. Island vil lægge vægt på at udnytte denne position og de muligheder, som den skaber, for at styrke det nordiske kultursamarbejde og præsentere det både indadtil og udadtil.

Revision af det nordiske kultursamarbejde

Hastig udvikling i international sammenhæng og nye holdninger inden for Norden kræver ændringer i nordisk samarbejde. I lyset heraf er der behov for at revidere opbygningen af kultursamarbejdet i Nordisk Ministerråds regi. Island vil videreføre Sveriges arbejde med revision af de nordiske kulturministres handlingsprogram, *Nordisk kultursamarbejde ved årtusindeskiftet – en strategi*, som blev vedtaget i 1998. Formålet med en sådan revision skal være at tilpasse det nordiske kultursamarbejde nye betoningerne inden for Nordisk Ministerråd, ligesom det skal være mere synligt og målrettet. Blandt det, der skal gøres i denne forbindelse, er en grundig gennemgang af de handlingsprogrammer, der er gældende hos samarbejdsudvalg på kultur-området og etablering af en aktiv vurdering og tilsyn med implementering af disse planer, kortlægning af ministerrådets støtte til idrætssamarbejde og især en undersøgelse af kulturinstitutioners samarbejde for at vurdere, hvorvidt det bør styrkes.

Ved revisionen vil det være udslagsgivende, at de midler, der bevilliges til kultursamarbejdet, udnyttes optimalt, at offentlighedens bevidsthed om det nordiske samarbejdes værdier øges, at folks adgang til nordisk kultursamarbejde gøres nemmere og at støtteordningen vedrørende kulturspørgsmål gøres mere målrettet og at driften af den gøres billigere.

Ved ovennævnte ændringer skal det især iagttages, at vigtige kontakter til græsrodsarbejdet ikke brydes og det gode, som det eksisterende system indeholder, ikke spoles.

Med et ændret verdenssyn og øget internationalt samarbejde mener Island ikke det er tilstrækkeligt at styrke Nordens kultursamarbejde ind ad til. Det er vigtigt også at styrke nordiske kulturfremstød uden for Norden og søge muligheder for at integrere dem i andre af ministerrådets præsentationer i udenlandske fora. Island vil arbejde på at der etableres et formelt samrådsforum for de parter inden for ministerrådet, der har med disse sager at gøre.

I løbet af året vil blikket blive rettet mod lande på Balkan-halvøen og relationerne til De britiske øer øget yderligere. Samtidig vil Island gøre en indsats for en fælles præsentation af nordisk kultur i Japan i forbindelse med verdensudstillingen i 2005.

Kulturministrene vil arbejde videre med de forslag og tips om kulturspørgsmål, der fremgår af samarbejdsministrenes rapport Vest-Norden i nordisk samarbejde (2003).

- Der vil blive afholdt et seminar om rammerne for det nordiske kultursamarbejde i ministerrådets regi, hvor revisionen af kulturministrenes handlingsprogram vil være på dagsordenen.

- Der arrangeres en konference i september 2004, hvor styregruppens politik og mål vedrørende nordiske kulturprojekter i udlandet vil blive endeligt udformet.

Nordisk kunst og kunstnere – kreativ kraft

Island ønsker at Norden befæster og styrker sin position blandt de førende nationer, der søger at skabe jordbund til kunstnerne for innovation i deres fag. Der bør lægges vægt på den ressource, der ligger i kunsten som en kreativ samfundsmæssig kraft i nordisk samarbejde. I den forbindelse vil der blive indledt en diskussion med kunstnerorganisationer i Norden om deres rolle i det formelle nordiske samarbejde og hvordan man kan styrke forholdet mellem nordiske kunstnere, såvel inden for som uden for det offentlige institutionssystem.

Anvendelse af ny teknologi og tværfaglige holdninger og arbejdsmetoder inden for kunst er noget af det, der kendetegner kunstarenaen nu til dags. De skaber grundlag for mulige landvindinger, inden for og uden for Norden, som Island vil søge at rydde vejen for.

Ved revision af den nordiske kulturplan skal det bl.a. overvejes, hvordan støtteordningen på bedst mulig vis kan støtte disse faktorer og tage hensyn til disse nye holdninger.

Nordisk Ministerråd har i de seneste år taget initiativet til projekter om samarbejde mellem kunstnere og offentligheden, især vedrørende kreativt kunstnerisk arbejde med børn. Island finder, at der er grund til at nordiske fagkomitéer inden for kunst og kultur lægger øget vægt på dette arbejde.

- Der bør foretages en kortlægning af udbuddet af nordisk kulturstof i kulturinstitutioner i Norden. Den praktiske gennemførelse overdrages til de eksisterende udvalg under kulturministrene.
- Der vil blive indledt en diskussion med kunstnerorganisationer i Norden om deres rolle i det formelle nordiske samarbejde og hvordan man kan styrke forholdet mellem nordiske kunstnere, såvel inden for som uden for det offentlige institutionssystem.

De unges ressource

Spørgsmål vedrørende børn og unge vil fortsat være prioriteret i nordisk samarbejde. Island vil kraftigt følge op omkring samarbejdsplanen om ungdom, *Norden inn i et nytt årtusen. Tverrsektoriell handlingsplan for barne- og ungdomspolitisk samarbeid 2001–2005*, og ligeledes samarbejdsplanen om samarbejde inden for børne- og ungdomskulturen, *Det unge Norden – fællesskab og mangfoldighed 2002–2006*.

Fælles mål for handlingsprogrammerne er børns engagement og indflydelse på diverse af samfundets områder. Styrkelse af nordisk bevidsthed, lejlighed til egen kunstnerisk fortolkning og unges ret til at øge deres kompetence er prioritetsager, tillige med at bidrage til ligestilling af generationer, køn og landområder i Norden. Der opfordres til tolerance og kulturel mangfoldighed og der lægges vægt på børns og unges vilkår i marginalgrupper.

Det er vigtigt at vende opmærksomheden mod ungdom med tanke på at bidrage til aktivt demokrati i fremtiden. Det har stor betydning, at den opvoksende generation består af ansvarlige og selvstændige personer som kender demokratiets spilleregler på alle områder og får træning i socialt engagement og indflydelse på egne anliggender. Island vil følge op om det arbejde, der blev indledt i Norges formandsår og gik på at styrke unges deltagelse i et demokratisk samfund og demokratiske beslutninger.

Island vil indlede forberedelserne til udarbejdelse af et nyt tværfagligt samarbejdsprogram inden for børne- og ungdomspolitik, som skal gælde fra 2006.

Blandt kulturbegivenheder for børn og unge, der vil blive arrangeret i 2004 og Island mener passer udmærket til betoningerne i det islandske formandsår, er kulturfestivalen Ung i Norden, der bliver afholdt i Danmark og den nordiske børneteaterfestival i Island.

- Der afholdes en konference i 2004 for myndigheder og unge i Norden hvor man vil drøfte, hvordan man kan bidrage til en mere direkte og mere effektiv indflydelse fra unges side i beslutninger om samfundsmæssige spørgsmål.

Nordisk kulturarv og det multikulturelle samfund

Island vil følge op omkring tidligere formandsskabers betoning og arbejde for at gøre Norden til et bedre samfund for alle, især de nye borgere. I debatten om det multikulturelle samfund vil sagen blive belyst fra en ny synsvinkel. Ved at styrke offentlighedens viden om den nordiske kulturarv er det sandsynligt, at tolerancen og respekten for andres kultur styrkes. Der skal kæmpes mod misbrug af vores fælles kulturarv.

I formandsåret vil Island bestræbe sig på en bedre udnyttelse af den ressource, der ligger gemt i Nordens oldlitteratur. Island vil arbejde ud fra den ide at denne vigtige del af Nordens kulturarv kan blive et stimulerende element i den moderne kultur. Især kan nævnes Nordens oldtidskultur, myter og digte, der uomtvisteligt er nationernes fælles ejendom. Man kan læse om det nordiske middelaldersamfunds ideer, lovgivning og skikke i oldtidlitteraturen og betragte dem i lyset af

samtiden. I dem kan man finde kilden til de ideer, der stadigvæk gør sig gældende og afspejles i nordiske styreformer.

- Der vil blive arrangeret en konference hvor den nordiske kulturarvs betydning og rolle drøftes i en bred sammenhæng.
- Man vil i samarbejde med uddannelsesområdet se på muligheder for, hvordan man kan styrke undervisning i de nordiske landes oldtidskultur.
- Island vil tage initiativet til oprettelse af en web om nordisk oldlitteratur på digital form. Den vil indeholde stof om nordisk middelalderkultur – teoretisk og for offentligheden – og den vil blive gjort tilgængelig på nordiske sprog og engelsk. Man vil også undersøge mulighederne for en sammenkobling af landenes databaser vedrørende dette område.

Ny teknologi for alle

Informationssamfundet på kulturområdet har det mål at styrke og skabe betingelser for en stærk digital kultur i Norden. Uhindret adgang til oplysninger er grundlæggende principper for demokratisk udvikling. En informationskompetent person er i stand til at finde, vurdere og bruge nødvendige oplysninger på en udbytterig måde.

Inden for multimedia og digital teknik er Norden blandt de førende, der udnytter denne nye teknik. Små sprog-samfund og et begrænset marked bevirker dog, at der ikke er skabt jordbund for omfattende produktion af stof for digitale medier. Udbud af digitalt stof for børn er ensidigt og afspejler kun lidt den nordiske virkelighed, udover at kunstnere, der arbejder med digital formidling, har vanskeligt ved at finde en bane for deres kunst.

Computerspil, film, fjernsyn og diverse netmedier formes nu alle af nye teknologiske alternativer. Island vil forsætte tidligere formandskabers arbejde og undersøge mulighederne for at etablere en nordisk multimediafond med det formål at styrke produktion af digitalt kulturstof for det nordiske marked.

- Der afholdes en international konference i marts 2004 teknologi og kreativitet, hvor Norden bliver meget synlig.
- Der vil ske en kortlægning af udbuddet af nordiske computerspil og informationsmateriale på digital form for børn.

Oversigt over formandskabets opgaver

- Der vil blive afholdt et seminar om rammerne for det nordiske kultursamarbejde i ministerrådets regi, hvor revisionen af kulturministrenes handlingsprogram vil være på dagsordenen.
- Der arrangeres en konference i september 2004, hvor styregruppens politik og mål vedrørende nordiske kulturprojekter i udlandet vil blive endeligt udformet.
- Der bør foretages en kortlægning af udbuddet af nordisk kulturstof i kulturinstitutioner i Norden. Den praktiske gennemførelse overdrages til de eksisterende udvalg under kulturministrene.
- Der vil blive indledt en diskussion med kunstnerorganisationer i Norden om deres rolle i det formelle nordiske samarbejde og hvordan man kan styrke forholdet mellem nordiske kunstnere, såvel inden for som uden for det offentlige institutionssystem.
- Der afholdes en konference i 2004 for myndigheder og unge i Norden hvor man vil drøfte, hvordan man kan bidrage til en mere direkte og mere effektiv indflydelse fra unges side i beslutninger om samfundsmæssige spørgsmål.
- Der vil blive arrangeret en konference hvor den nordiske kulturarvs betydning og rolle drøftes i en bred sammenhæng.
- Man vil i samarbejde med uddannelsesområdet se på muligheder for, hvordan man kan styrke undervisning i de nordiske landes oldtidskultur.
- Island vil tage initiativet til oprettelse af en web om nordisk oldlitteratur på digital form. Den vil indeholde stof om nordisk middelalderkultur – teoretisk og for offentligheden – og den vil blive gjort tilgængelig på nordiske sprog og engelsk. Man vil også undersøge mulighederne for en sammenkobling af landenes databaser vedrørende dette område.
- Der afholdes en international konference i marts 2004 teknologi og kreativitet, hvor Norden bliver meget synlig.
- Der vil ske en kortlægning af udbuddet af nordiske computerspil og informationsmateriale på digital form for børn.

*Veiztu, ef þú vin átt,
þann er þú vel trúir,
og vilt þú af honum gott geta,
geði skaltu við þann blanda
og gjöfum skipta,
fara að finna oft.*

Úr Hávamálum

Undervisnings-, forsknings- og kulturministeriet: Udgivelse 12
Nordens ressourcer, oktober 2003
Udgivet af Undervisnings-, forsknings- og kulturministeriet
Sölvhólgötu 4 • 150 Reykjavík
Tel: +00 354 545 9500
Fax: +00 354 562 3068
E-mail: postur@mrn.stjr.is
www.menntamalaraduneytid.is
Design og layout: Himinn og haf
Logo: Aðalbjörg Thórdardóttir
Trykt hos Prentmet
© 2003 Undervisnings-, forsknings- og kulturministeriet
ISBN: 9977-777-08-7

Nordisk
MINISTERRÅD